

Historieopgave "Katastrofen i Harzen" **Facit**

For at kunne svare på opgaverne skal I bruge:

- a) Siderne 18 - 21 i bogen
- b) YouTube "Musstewissen" . *Linket findes på clever-mountain*
- c) eller bare Google ...

1. Hvad hedder krigen fra 1618 - 1648?
Krigen kaldes for "Tredive-års-krigen"
2. Hvem kæmpede mod hvem?
Det startede som "Religionskrig" i Tyskland (Katolikkerne og protestanterne). Senere var det Tyskland, Danmark, Sverige og Frankrig der førte krig
3. Forklar ordet protestant.
En protestant protesterede mod den katolske tro. Man protesterede mod paven og hans rolle, afladsbrevene og hvordan biblen tolkedes.
4. Forklar ordet katolik.
I den katolske tro, kan præster tilgive syndige handlinger og paven er Guds stedfortræder og de kristnes øverste leder på Jorden. Pavens beslutninger er derfor kirkens og Guds beslutninger. Det betyder, at paven og den katolske kirke bestemmer, hvem der opfattes som kristne. Det betyder samtidig, at paven og den katolske kirke afgør, hvordan Biblen og andre religiøse tekster skal tolkes. Paven opfattes om ufejlbarlig og adgang til himmelriget er kun sikker, hvis man følger den katolske kirke.
5. Hvem ses på billedet side 20? Skriv lidt om ham.
På billedet ses den svenske konge Gustav Adolf. Statuen står i Göteborg.
6. Tyskland var dengang opdelt i mange småstater. Hver småstat havde en magthaver. Hvad kunne denne magthaver bestemme over?
Magthaveren kunne bestemme over, hvilken religion delstaten skulle have og dermed hvilken religion folket i denne delstat skulle have.
7. "cuius regio eius religio" var et ordsprog der kom frem i 1555. Hvad betyder det?
Forklaringen af opgave 6

8. Hvilket landområde i Tyskland er katolsk og hvilket var tilhænger af Luthers lære?

De sydlige tyske stater var katolske og de nordlige stater var protestanterne, altså tilhængere af Luther's lære.

- 8a. Der var et sted i Tyskland, hvor der var en blanding af begge parter. Hvad hed denne landsdel?

Denne landsdel hed "Böhmen und Mähren". Det er en stor del af det nuværende Tjsechien, hvor Prag er hovedstaden.

9. Hvor og hvordan startede krigen?

Krigen startede i hovedstaden af Böhmen und Mähren - Prag den 24. maj 1628. Böhmen var dengang den største delstat af det tyske rige, derfor også et meget vigtigt landområde. Kongefamilien af Böhmen er allerede i årtier katolsk med adelsmændene er protestanter. Adelsmændene valgte en ny konge Friedrich den 5. Adelsmændene skubber kaiserens udsendinge ud af vinduet. Man kalder dette også for "Der Prager Fenstersturz". Her starter krigen.

10. Hvad hed den tyske kaiser i 1618?

Kaiseren fra det tyske rige var Ferdinand den 2. Han blev kronet til konge over Böhmen i 1617 og blev keiser over det hellige romerske Rige i 1619.

11. Var den tyske kaiser katolsk eller tilhænger af Luthers lære?

Den tyske kaiser var katolsk.

12. Kaiseren havde dengang to dygtige hærførere. Hvad hed de?

Det var Johann T`Serclaes Graf von Tilly og Albrecht Wenzel Eusebius von Waldstein (Wallenstein)

13. Krigen var ikke blot en "religionskrig". Hvad var også grunden for, at den tyske kaiser gik i krig?

Det gik senere meget mere om mere magt og indflydelse.

14. Der var lande, der overtalte den danske konge Christian den 4. i at deltage i krigen. Hvilke lande var det?

Det var Frankrig, England og Holland, der fik overtalt Christian den 4. i at deltage i krigen.

15. Christian den 4. drog ikke som konge af Danmark i krig. Hvordan skal det forstås?

Det danske rigsråd var imod, at Danmark skulle gå i krig. Men da Christian den 4. også var hertug af Holsten. Så han gik ind i krigen som hertug af Holsten og ikke som konge af Danmark.

16. 30-års-krigen består størstedels af 4 krige. Skriv kort om hver krig.

I begyndelsen var det katolikerne mod protestanterne i Böhmen. Da Böhmen (katolsk) blev større og større, kom Danmark med i krigen, da England, Frankrig og Holland frygtede et for stort tysk rige. Senere blandede Sverige sig i krigen som også vandt overfor katolikerne. På et tidspunkt kom også Frankrig med i krigen. Frankrig var katolsk men hjalp Svenskerne som var protestanterne. Det lyder mærkeligt, men begge kunne de sørge for, at udbredelsen af det tyske rige stoppes.

17. Der døde ca. hver tredje af den tyske befolkning. Hvorfor eller hvordan døde de fleste?

Soldaterne indkvarterede sig på gårde. Da de gik, var gårdene tømt for mad, drikke.... Det kom til hungersnød. Død af sygdomme og hungersnød. I næsten hver sommer fandtes en ny epidemi.

18. Hvornår kom freden og hvordan bliver denne fred kaldt?

Efter 4 års fredsforhandlinger kom freden i 1648 i Osnabrück og blev kaldt for "Der Westfälische Friede"

19. Forbered dig på noget af krigen, du kan fortælle om i klassen

- Krigen startede for 400 år siden
- Med krigen kom også den første avis. Før 1618 fandtes kun små foldere (Flugblätter). Første gang kunne man læse om længervarende udviklinger i krigen. I Köln udkom 1618 den første ugentlige avis "die Wöchentliche Niederländische Postzeitung", der bestod af nyheder af Tyskland og Italien. Nyhederne blev samlet i Amsterdam og så udgivet som avis.
- Magdeburg blev hårdest ramt. Lejesoldaterne belejrede Magdeburg i lang tid. Magdeburg var protestantisk. Svenskerne var for svage og kunne ikke klare lejesoldaterne. Lejesoldaterne var euforiske og drog i blodrus gennem gaderne. Plyndringer og ødelæggelser. Kvinder og piger blev voldtaget. Baby blev gennemboret af spyd og båret gennem byen. I alle gader lå ligene og farvede gaderne blodrøde. Selv indenfor det kaiserlige hær var man forfærdet over det indtrådte. Den dag idag er det svært at tale over det skete i Magdeburg.

eks.